

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium duklianskych hrdinov, Komenského 16, Svidník
4. Názov projektu	Zvýšenie čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na Gymnáziu duklianskych hrdinov vo Svidníku
5. Kód projektu ITMS2014+	312011V690
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	21. 06. 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Učebňa cudzích jazykov
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	PhDr. Vlasta Volčková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.gdh.sk/kluby

11. Manažérske zhrnutie:

krátka anotácia:

Prírodnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu je hodnotenie procesov a výsledkov práce žiakov. Táto činnosť učiteľa patrí k náročnejším v jeho pedagogickom pôsobení a vyžaduje si dôkladnú prípravu. Príprava spôsobov hodnotenia úspešnosti žiakov v čítaní s porozumením nadväzuje a logicky súvisí s predchádzajúcimi časťami plánovania, pretože vychádzame z toho, čo budeme hodnotiť (výkon v súlade so vzdelávacím štandardom) a podľa ktorých kritérií budeme hodnotiť (očakávaná miera výkonu). V plánovaní spôsobov hodnotenia má uvažovať učiteľ nad otázkami: Ktorý druh hodnotenia použijem? Ako zistím výkon žiaka? Akou formou vyjadřím hodnotenie výkonu? Je logické využívať priebežné hodnotenie výkonu žiaka, ktoré má spĺňať predovšetkým poznávaciu funkciu, a preto je založené na poskytovaní vecnej spätnej väzby žiakovi v ústnej alebo písomnej forme. Vyhýbame sa v nej emocionálnym výrokom a hodnoteniu celej osobnosti a zameriame sa na opis aktuálneho stavu vo výkone žiaka. Záverečné hodnotenie má uzatvárať proces učenia sa žiaka, preto sa obvykle spája s tematickým či časovým celkom. Priebežné a záverečné hodnotenie je jedným z druhov hodnotenia. Učiteľ by mal využívať vo vyváženej miere aj individuálnu a sociálnu vzťahovú normu ako ďalší druh hodnotenia.

klúčové slová:

čitateľská gramotnosť, poznatky, učebné úlohy, typy textov, hodnotenie.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Na začiatku stretnutia boli kolegovia informovaní o téme stretnutia.

Prostriedky na zisťovanie úspešnosti žiaka v čítaní s porozumením

Spomedzi rôznych nástrojov sa v našej praxi aj na vyučovaní SJL používajú najčastejšie riadené ústne skúšanie, test a písomná práca. Ústnym skúšaním je možné zistiť dvojaké schopnosti. Ak pri individuálnom skúšaní použijeme známy text, s ktorým sa žiak oboznámil na predchádzajúcich vyučovacích hodinách, učiteľ otázkami zistí len reproduktívne zručnosti. Žiaci by preto mali dostať neznámy text, aby prejavili dosiahnutú úroveň schopnosti spracovať informácie, úroveň svojej čitateľskej gramotnosti. Vyžaduje si to však dostatok času, čo býva na jednej vyučovacej hodine problém. Vhodnejším nástrojom sa ukazuje test, pri ktorom má žiak viac času odpovedať na úlohy. Aj rôzne formy testových úloh poskytujú priestor učiteľovi na zlepšovanie ich kvality a žiakovi zase možnosť uplatnenia a rozvoja viacerých myšlienkových operácií. Test využívajú učitelia ako nástroj aj v priebežnom hodnotení, avšak v zmysle funkcie priebežného hodnotenia by mal ukázať žiakom, v čom sa má ešte zlepšovať. Vhodnejšie je použiť ho ako autotest. Špecifické nástroje na zisťovanie porozumenia, ktoré uvádza Gavora (2002/2003), môže učiteľ použiť bez ohľadu na obsah učiva a s ľubovoľným textom. Uvádzame niekoľko príkladov:

Text s pomešanými vetami je vhodnou metódou na zistenie medzivetného porozumenia. Žiak pracuje s textom, v ktorom sú vety s poprehadzovaným poradím a jeho úlohou je zoradiť vety podľa zmyslu. Metódu je vhodné použiť pri textoch, ktoré opisujú dej alebo príčinnno-následné vzťahy. Hodnotí sa správne napojenie vety na predchádzajúcu vetu.

G-test Mikuláša Milana meria jednoduché porozumenie medzivetných vzťahov. Každá položka sa skladá z vety a otázky, ktorá sa viaže na túto vetu. Ide o rýchlostný test, na ktorý majú žiaci pevne stanovený čas. Obsahuje veľký počet odpovedí, aby aj najrýchlejší žiaci mali dostatok položiek na odpovedanie. Ťažnosť položiek postupne narastá, vety sú dlhšie a obsahujú viac odborných názvov.

Príklad položiek: Očami vnímame svetlo. Čím vnímame svetlo?..... Okná prepúšťajú svetlo. Čo prepúšťajú okná?..... Vtáky lietajú, chodia a niektoré vedia aj plávať. Čo vedia vtáky?.....

Cloze test sa dnes používa na meranie pochopenia vnútrovetných a medzivetných vzťahov. Pozostáva z textu, ktorý má vynechané každé n-té slovo. Úlohou žiaka je chýbajúce slovo podľa významu doplniť. Vynechané slovo býva obyčajne každé piate, ale môže byť aj v rozmedzí od 5 – 11. Text dosahuje dĺžku asi 350 slov, pričom úvodná a záverečná časť textu neobsahuje medzery, aby sa čitateľ zoznámil s kontextom. Počet medzier je obyčajne 50. Hodnotí sa množstvo správne doplnených medzier.

Metóda verifikácie viet meria hlbšie, nie povrchové porozumenie textu. Vyžaduje od žiaka dôkladnú sémantickú analýzu prečítaného textu a ponúkaných odpovedí. Žiak si prečíta obsahovo nenáročný, ale informačne nový text v rozsahu asi 12 viet. Potom si prečíta 4 vety, ktoré sa týkajú obsahu textu a stanoví, ktoré z ponúkaných odpovedí prinášajú informácie, ktoré sú v texte alebo z neho vyplývajú (staré) a ktoré z ponúkaných odpovedí obsahujú iné (nové) informácie, ktoré v texte nie sú. Zásady formulácie ponúkaných odpovedí: jedna veta je originálna veta textu, jedna veta je parafrázou originálnej vety, jedna veta je formou veľmi podobná originálnej vete, ale má iný obsah, jedna veta nemá k textu nijaký vzťah. Pri tvorbe testu môže učiteľ využívať rôzne formy testových úloh, ktoré sa používajú v didaktickom teste. Najčastejšie formy testových úloh podľa Lapitku (2007): Uzavreté úlohy pri ktorých si testovaný žiak vyberá správnu odpoveď (odpovede) z ponúkaných možností. 34 Testové úlohy s alternatívami odpovedí: a) s výberom správnej odpovede, b) s výberom správnej negatívnej odpovede (tvrdenia).

Testové úlohy zorad'ovacie (usporiadajúce) vyžadujú usporiadať skupinu prvkov podľa určitého princípu, napríklad podľa vzťahu väčší – menší, podľa logickej súvislosti, chronologicky a pod. Prirad'ovacie úlohy sa skladajú zo zoznamu prvkov v dvoch stĺpcoch. Ku každej alternatíve v prvom stĺpci žiak priradí zodpovedajúcu alternatívu z druhého stĺpca. Testové úlohy vyčleňovacie obsahujú skryté triedenie viacerých prvkov do dvoch skupín, z ktorých je jedna presne definovaná. Z množiny viacerých prvkov treba do nej zaradiť iba tie, ktoré patria do určenej skupiny. Turek (1995) uvádza aj ďalšie formy uzavretých úloh: dichotomická testová úloha, ktorú tvorí tvrdenie, na ktoré môžu žiaci odpovedať iba áno – nie, správne – nesprávne a usporiadacia úloha, ktorá si vyžaduje usporiadať skupinu prvkov podľa určitého hľadiska. Polootvorené úlohy sú tie, v ktorých žiak dopĺňa neukončený text zadania, aby odpoveď skompletizoval. Testové úlohy doplňovacie, v ktorých žiak doplní slovo, číslo alebo fakt, ktoré sú jednoznačne určené kontextom. Testové úlohy s krátkou odpoveďou vyžadujú od žiaka vyjadriť odpoveď alebo riešenie jednou vetou alebo súvetím. Overuje sa nimi znalosť definícií, pravidiel, vysvetľujú sa vlastnosti javov, vymedzujú sa vzťahy medzi javmi a pod. Môžu vyžadovať stručnú formuláciu hodnotiaceho postoja, stručnú analýzu jazykového alebo literárneho javu. Otvorené úlohy sa niekedy nazývajú aj úlohy s dlhou štruktúrovanou odpoveďou. Žiak má odpovedať kratším súvislým textom. Môže sa určiť povolený počet viet, alebo predpísaná osnova textu, alebo je odpoveď obmedzená povinnými pojmami či slovami. Obmedzenia vedú k tomu, aby sa žiak neodchýlil od zámeru skúšky, hoci má pri formulácii odpovede voľnosť. Na odpoveď sa v teste vymedzí dostatočne voľné miesto. Na hodnotenie týchto úloh sa vzťahujú vopred pripravené kritériá. Učitelia slovenského jazyka a literatúry majú možnosť využiť vo väčšej miere ďalší nástroj, ktorým je písomná slohová práca. Voľbou vhodného slohového útvaru a témy možno zistiť mieru výkonu žiaka v jeho schopnosti spracovať a použiť informácie z východiskového textu vo vlastnej produkcii, využívajúcej aj získané štylistické zručnosti. Za vhodné považujeme v ZŠ a SŠ charakteristiku, umelecký opis, úvahu, referát, na overenie všetkých zručností v rámci čitateľskej gramotnosti. Súčasne ukazujú žiakom zmysel týchto zručností v tvorbe nových, vlastných informácií, ako prostriedkov komunikácie a súčasť komunikačnej kompetencie. Pri plánovaní foriem hodnotenia sa učiteľ pripravuje na poskytovanie spätnej väzby, ktorá má byť formou- 35 lovaná ako vecná informácia pre žiaka o splnení činnosti, o správnosti postupu, o príčinách neúspechu a pod. a využíva sa najmä v priebežnom hodnotení v procese učenia sa ako ústny alebo písomný komentár k práci žiaka. V praxi sa objavujú vyjadrenia, ktoré sú hodnotením celej osobnosti alebo neurčité, všeobecné výroky o riešení úloh, najmä na vyučovacej hodine (si šikovná, si perfektný, zaujímavá odpoveď a pod.). Aby bola spätná väzba vecná, používame konkrétne kritériá, napríklad, myšlienka, ktorú si povedal, vyplýva z textu, tvoja odpoveď je neúplná, pretože si neuviedol dôkazy z textu a pod. V sumatívnom hodnotení treba hodnotiť výstupy z učenia sa žiaka. Preto si učiteľ pripravuje klasifikáciu – kvantitatívne formy hodnotenia (známky, body, percentá, symbol), ale aj slovné hodnotenie – kvalitatívnu formu hodnotenia. Slavík (1999) odporúča učiteľom formulovať slovné hodnotenie podľa štruktúry: - vymedzenie obsahu kritéria (výkonu), - stanovenie miery dosiahnutia kritéria, - opis kontextu (uviedenie súvislostí, ktoré mohli ovplyvniť výkon), - prognóza (výhľad do budúceho vývoja), - preskripcia (predpis na ďalšiu činnosť – čo a ako rozvíjať, udržiavať, opravovať). Učiteľ môže využiť aj ďalšie formy hodnotenia – symbolické, grafické, prezentáciu výsledkov práce, umožnenie určitej činnosti (Kosová, 2002). Dobré pripravené pedagogické hodnotenie umožňuje, že hodnotíme to, čo sme hodnotiť mali, to znamená, že naplánovaný produkt preukáže splnenie cieľov. V priebežnom a záverečnom hodnotení používame kritériá vyplývajúce z cieľa a forma hodnotenia vyjadruje zvládnutie požadovaných kritérií. Ak je medzi jednotlivými krokmi systému hodnotenia súlad, zhoda, vtedy je naše hodnotenie platné, správne, validné.

13. Závěry a odporúčania:

Príprava spôsobov hodnotenia výkonu žiakov v čítaní s porozumením zahŕňa prípravu prostriedkov a foriem priebežného a záverečného hodnotenia. Odporúčaným nástrojom sú špecifické nástroje – testy na zisťovanie porozumenia, ktoré môže učiteľ použiť bez ohľadu na obsah učiva a s ľubovoľným textom. Ku konkrétnemu učivu tematického celku môže zostaviť učiteľ test s rôznymi formami testových úloh. Využívame slovné hodnotenie, ktoré tvoríme tak, aby splnilo poznávaciu funkciu. Sebahodnotenie systematicky zisťujeme aj využívaním viacerých písomných nástrojov.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Natalija Kravčenko
15. Dátum	21. 06. 2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	PhDr. Vlasta Volčková
18. Dátum	22. 06. 2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu